

Carl Gustaf M3

Działo bezodrzutowe Carl Gustaf M3

Historia konstrukcji

Szwedzkie 84 mm lekkie działo bezodrzutowe Carl Gustaf M3, to mocno zmodernizowana wersja działka bezodrzutowego Carl Gustaf M2. Szwedzkie prace nad lekkim działkiem bezodrzutowym, które rozpoczęto jeszcze pod koniec 1944 roku były mocno inspirowane takimi broniąmi jak amerykańska Bazooka czy cięższy niemiecki Panzerschreck. Prace nad nowym działkiem bezodrzutowym, zwanym jako Carl-Gustaf, od nazwy szwedzkiego Zakładu Carl-Gustaf Bofors – obecnie SAAB Bofors Dynamic AB. Ostatnie prace zakończono w 1948 roku. Nowy typ uzbrojenia przyjęty na wyposażenie szwedzkiej armii, pod oznaczeniem m/48. Model M1 (Mk. 1) był wykonany całkowicie ze stali i zawyżył rozładowany ponad 16 kg. Druga wersja m2 (Mk. 2), która została wprowadzona do uzbrojenia szwedzkiej armii w 1964 roku była wykonana z komponentów stalowych oraz aluminiowych. Działo bezodrzutowe to następnie doczekało się ponownych modernizacji tym razem do standardu M3 (Mk. 3), które rozpoczęły się pod koniec lat osiemdziesiątych XX wieku i zakończyły w 1991 roku,

wraz z wprowadzeniem nowego działka bezodrzutowego do służby. Wówczas to lufę działka wykonano całkowicie w lżejszego kompozytu, a stalowa pozostała koszulka z bruzdami wewnętrznymi, zmieniono podporę, chwyt, dodano duży uchwyt transportowy, natomiast zasadnicza mechanika i działanie broni nie uległy poważnym zmianom. Ta wersja została wprowadzona w armii szwedzkiej pod oznaczeniem m/86, a na świecie znana jest jako działko bezodrzutowe Carl Gustaf M3. W 2014 roku została zaprezentowana całkowicie nowa wersja działka bezodrzutowego Carl Gustaf – M4 (Mk. 4), w której jeszcze bardziej udało się zmniejszyć masę 6,7 kg (z zamontowanym celownikiem optycznym 7,5 kg) oraz poprawiono ergonomię użytkowania i polepszone właściwości bojowe, zwłaszcza przy eliminowaniu celów nieopancerzonych i siły żywej.

Dzięki zastosowaniu nowoczesnych komponentów z tworzyw sztucznych, zwłaszcza na zewnętrzną część lufy Carl Gustaf M3, charakteryzuje się stosunkowo małą masą jak na działko bezodrzutowe. Oczywiście sama masa i tak jest dość duża, jeżeli przyjąć użytkowane w Europie granatniki przeciwpancerne, to jednak sama konstrukcja M3 powoduje, że możemy do niego używać bardzo szerokie spektrum gamy nabojów, które dziś liczy sobie aż 10 różnych pocisków. Dzięki bruzdowanej stalowej koszulce wewnątrz lufy broni, pociski inne niż przeciwpancerno-kumulacyjne są stabilizowane obrotowo. Samo działko jest ładowane odtylcowo, zaś jego zamek jest otwierany na bok. Mimo znaczącej różnicy w głównej

budowie konstrukcji działa bezodrzutowego, Carl Gustaf M3 z taktycznego punktu widzenia spełnia praktycznie tę samą rolę na polu walki co lżejszy granatnik przeciwpancerny (jak na przykład także w Wojsku Polskim RPG-7). Działa w różnych wersjach, ale głównie wersji M3 znajdują się na uzbrojeniu przynajmniej 20 państw, w tym od 1997 roku także na uzbrojeniu Wojska Polskiego, w liczbie kilkudziesięciu sztuk. Początkowo działa bezodrzutowe Carl Gustaf M3 były użytkowane przez Nadwiślańskie Jednostki Wojskowe, podległe Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, a po ich rozformowaniu – trafiły do jednostek specjalnych i aeromobilnych, takich jak: 25. Brygada Kawalerii Powietrznej, GR0M, Formoza, AGAT, JW Komandosów (Lubliniec). Obecnie działa te (podobno – autor nie zweryfikował odpowiednich informacji) mają być zamawiane dla Wojska Obrony Terytorialnej.

Ogólna charakterystyka broni

Przeznaczenie: do zwalczania celów opancerzonych na odległościach do 450 metrów, obiektów fortyfikacji polowej, siły żywej przeciwnika (odkrytej) na odległościach do 600 metrów. Może posłużyć także do oświetlania i zadymiania terenu na odległościach do nawet 800 metrów

Typ broni: zespołowa broń strzelecka, jednostrzałowa

Zasada działania broni: działo bezodrzutowe

Mechanizm spustowo-uderzeniowy: bijnikowy bez samonapinania

Mechanizm zabezpieczający: bezpiecznik nastawny skrzydełkowy, zabezpieczenie przed przedwczesnym otwarciem zamka

Podstawowe dane taktyczno-technicznej broni

Kaliber: 84 mm

Długość całkowita broni: 1065 mm

Masa całkowita broni z zamontowanym celownikiem optycznym: 10,2 kg

Masa celownika optycznego 0,8 kg

Odległość nastaw celownika: 0d 50 metrów do 900 metrów

Prędkość początkowa wystrzelonego pocisku (w zależności od użytej amunicji): od 210 m/s do 260 m/s

Prędkość maksymalna pocisku kumulacyjnego: 340 m/s

Szybkostrzelność praktyczna: do 6 strz./min.

Obsługa działa: dwóch żołnierzy (strzelec oraz ładowniczy)

Typy amunicji do działa bezodrzutowego:

Typ naboju: nabój zespolony, pociski kumulacyjne posiadają dodatkowy napęd rakietowy

Rodzaje stosowanej amunicji:

1. Nabój HEAT 751, posiadający pocisk z tandemową głowicę

kumulacyjną

2. Nabój HEAT 551, posiadający pocisk z standardową głowicą kumulacyjną

3. Nabój HEDP 502, posiadający pocisk z głowicą kumulacyjno-odłamkową

4. Nabój HE 441B/C, posiadający pocisk z głowicą odłamkowo-burzącą

5. Nabój ILLUM 545, posiadający pocisk oświetlający

6. Nabój TP 552, posiadający pocisk ćwiczebny

Masa naboju: od 3,1 kg do 3,3 kg, nabój HEAT 751 o masie 3,8 kg

Masa pocisku: od 2,2 kg do 2,5 kg, pocisk HEAT 751 o masie 2,9 kg

Przebijalność pancerza pociskami kumulacyjnymi, naboju:

1. Naboju HEAT 751 – przebijalność do 425 mm (po aktywowaniu warstwy pancerza reaktywnego)

2. Naboju HEAT 551 – przebijalność do 400 mm

Standardowe wyposażenie działu bezodrzutowego Carl Gustaf M3: Celownik optyczny M10, pas nośny/transportowy, pokrowce zabezpieczające wlot i wylot lufy, podstawa/statyw, torba z wyciorem i przyborami do czyszczenia broni, torba na celownik optyczny oraz narzędzia i części zapasowe, skrzynia transportowa dla broni

Tytuł i sygnatura instrukcji broni: Instrukcje zakładowe – System broni bezodrzutowej Carl-Gustaf M3, System Broni, Celownik Teleskopowy, Reduktor Podkalibrowy, Amunicja

Producent: SAAB Bofors Dynamic AB – Szwecja

Autor – Dawid Kałka

Bibliografia

1. Najnowsze uzbrojenie Wojska Polskiego Siły lądowe, wydawnictwo Bellona
2. Andrzej Ciepliński, Ryszard Woźniak: Encyklopedia współczesnej broni palnej (od połowy XIX wieku). Warszawa 1994: Wydawnictwo „WIS”